

Resums en català

Guillermo Toledo

Frases fonològiques (ϕ)

Frases fonològiques (ϕ)

S'hi estudia la frase fonològica (ϕ) que és continent de mots fonològics (ω). El corpus està integrat per un text literari llegit pel seu propi autor, un escriptor colombià. Els resultats indiquen que les frases fonològiques estan limitades al límit dret per accents de frase (H-, L-) i tons de frontera de frase entonativa final (L%). S'hi suma l'allargament temporal de les síl·labes accentuades als accents finals, al límit dret d'aquestes frases. S'hi registra un procés d'associació fonològica secundària al límit final de les frases: els accents finals en ítems paroxítons i proparoxítons reben la influència de la inflexió ascendent dels accents de frase (H-). Així, recuperen la prominència en el context final, a L*+HH-. S'hi observa una uniformitat: les ϕ estan integrades preferentment per dos ω . Així mateix, s'hi observa una simetria en l'organització d'aquestes frases dins de les frases d'entonació major (IP). En resum, el fraseig prosòdic està basat més en decisions prosòdiques que no pas en limitacions de la sintaxi.

Mots clau: Fraseig fonològic, frase fonològica, associació fonològica primària i secundària, uniformitat, simetria.

Daniele Vitali

Per un'analisi diacronica del bolognese: Storia di un dialetto al centro dell'Emilia-Romagna

Per una anàlisi diacrònica del bolonyès: Història d'un dialecte al centre de l'Emília-Romanya

L'evolució fonètica del dialecte bolonyès des del llatí vulgar als temps actuals pot ésser reconstruïda gràcies a dos instruments fonamentals: 1) la comparació amb dialectes emparentats de l'Emília-Romanya que es troben en una fase menys innovadora de llur desenvolupament (especialment aquells més conservadors de l'alta muntanya bolonyesa); 2) l'aplicació de les troballes de la fonètica articulatòria a les diverses fases de desenvolupament indagades per la fonètica

històrica. En el cas del bolonyès, s'obté que un sistema vocàlic de 7 elements, no idèntic però comparable amb el del toscà i dels dialectes centroitalians, ha donat un inventari de 16 fonemes diferents a causa d'una antiga distinció quantitativa segons si la síl·laba era oberta o tancada. També el desenvolupament històric de diverses consonants bolonyeses i de tota l'Emília-Romanya oriental es pot explicar gràcies a la fonètica articulatòria i a la comparació entre dialectes.

Mots clau: Dialecte bolonyès, dialecte de Lizzano in Belvedere (lizzanese), dialecte emiliano-romanyès, dialectes gal·loitàlics, fonètica històrica, aemilià.

Vicente J. Marcet Rodríguez

El tratamiento de los hiatos en el leonés medieval

El tractament dels hiats en el lleonès medieval

La finalitat d'aquest article és presentar un panorama sobre el tractament dels hiats que ofereix l'asturianolleonès de la documentació notarial redactada durant el segle XIII, una vegada ja s'havia generalitzat la substitució del llatí pel romanç. La tendència a la reducció dels hiats és un fenomen habitual en les llengües romàniques, les quals han desenvolupat diversos mecanismes segons el tipus d'hiat i la seva antiguitat. L'asturianolleonès medieval ofereix moltes i diverses solucions, algunes de les quals molt peculiars, però que, no obstant això, no han rebut l'atenció que es mereixen per part de la majoria de lingüistes que han abordat l'estudi del sistema fonètic d'aquesta llengua romànica durant l'Edat Mitjana, la qual cosa ens ha animat a redactar aquest article.

Mots clau: Hiat, llatí vulgar, asturianolleonès, fonètica històrica, documentació notarial.

Neil Allies

A history of *uel*: From Latin to Castilian

Una història de uel: Del llatí al castellà

Centrant-nos específicament en les evidències procedents de la Península Ibèrica, en aquest article s'hi traça la història de la partícula disjuntiva llatina *uel*, del seu ús en llatí clàssic a la seva eventual desaparició en romanç. S'hi estudien les semblances entre el llatí i el romanç, i s'hi prova que tot i que encara es pot aprendre molt concentrant-nos només en les semblances entre el llatí i el romanç, aquesta manera d'enfocar-ho actualment pot dur-nos a desatendre trets que no són compartits. Per bé que encara hi ha molt per fer per omplir els buits que hi ha entre les històries del llatí i del romanç, queda provat que és important de continuar escrivint històries separades.

Mots clau: Llatí, llengües romàniques, canvi lingüístic, semàntica, Roger Wright, disjuntives.

Keith Andrew Massey

A Latin etymology for Romanian *da* = yes

Una etimologia llatina per al romanès da = 'sí'

En aquest article l'autor demostra que la partícula llatina *ita* és un origen possible per a la partícula romanesa *da* = 'sí', de la qual normalment s'assumeix que és un manlleu eslau. Aquest origen és fonològicament possible, però no ha estat provat. L'etimologia aquí discutida es veu reforçada amb la demostració que la conjunció llatina *ita quod* és un origen possible per a la partícula condicional romanesa *dacă*.

Mots clau: Romanès, llatí, *da*, *dacă*, *ita quod*, sí, *sic*.

Mihaela Topor, Gloria Vázquez,
Ana M. Fernández

Diccionario de perífrasis verbales español-rumano

Diccionari de perífrasis verbals espanyol-romanès

Presentem un diccionari electrònic de les perífrasis verbals de l'espanyol amb traducció al romanès. Aquesta eina inclou, a més a més, una descripció completa de cadascuna de les perífrasis de l'espanyol, de les quals conté la classificació des d'un punt de vista semàntic, la definició, les possibles paràfrasis i sinònims. A més, per a cada conjunt verbal s'hi inclou informació sobre possibles restriccions: varietat de predicats amb els quals es combinen els auxiliars, varietat de temps verbals amb els quals es poden conjugar els auxiliars, tipus de subjectes i possibles construccions recursives de perífrasis. La descripció s'ha fet aplicant la metodologia empirista a partir de l'estudi de corpus.

Mots clau: Perífrasis verbals, espanyol, romanès, auxiliars, restriccions.

Claudi Meneghin

Rebuilding the Rhaeto-Cisalpine written language: Guidelines and criteria. Part II. Morphology, I: noun, article and personal pronoun

Reconstrucció de la llengua escrita retocisalpina: Directrius i criteris. Part II. Morfologia I: el nom, l'article i el pronom personal

Aquest article és el segon d'una sèrie destinada a la reconstrucció de la llengua escrita unificada retocisalpina, la qual inclou les varietats lingüístiques ISO 639-3 piemontesa, lígur, llombarda, emiliana i romanesa, vènet, ladina dolomítica, romanxa, istriota i furlana. Seguint les assumpcions i les conclusions de la primera part, tractarem la morfologia del nom, l'article i el pronom personal en les varietats padanes. També s'hi tracten els resultats fonològics relacionats amb la formació de les desinències morfològiques. Per una banda oferim una proposta per escriure les parts del discurs en la llengua retocisalpina (o en les llengües retocisalpines), tot posant èmfasi en les semblances etimològiques; per l'altra banda, pel que concerneix a la morfologia, oferim les directrius per a un estàndard escrit obert.

Mots clau: Retocisalpi, padà, llengua escrita, discurs, morfologia, llengües romàniques occidentals, ISO 639-3, piemontès, lígur, llombard, emilià-romanyès, vènet, ladi dolomític, romanx, istriot, furlà, llombard clàssic, llombard antic, cisalpi.

Giorgio Cadorini

La codificazione del friulano è completa, cosa ci aspetta?

La codificació del furlà ja s'ha acabat, què esperem?

La posició decidida i unitària de les administracions locals ha conduït a l'èxit un model lingüístic funcional per al furlà escrit. L'existència d'una varietat amb condicions per a l'ús oficial ha suposat realment un increment quantitatiu i qualitatiu de l'ús de la llengua en situacions oficials. La següent fase d'expansió requereix la superació del tradicional conservadorisme del sector de l'educació i la penetració dins les estances del poder mediàtic. En qualsevol cas, només la participació activa de la inversió privada podrà desvincular la llengua de l'estira-i-arrotonsa de les administracions públiques.

Mots clau: Codificació, grafia oficial, administracions públiques, furlà.

Emilia Calaresu

Funzioni del linguaggio e sperimentazioni linguistiche in Sardegna

Funcions del llenguatge i experiments lingüístics a Sardenya

El treball analitza alguns aspectes de la política lingüística aplicada per la regió de Sardenya, concretament la proposta de 2006 sobre un estàndard de sard escrit administratiu, anomenada *Limba Sarda Comuna*. S'hi discuteixen sobretot tres aspectes problemàtics: (i) els procediments relatius a la gènesi d'aquest estàndard; (ii) els aspectes funcionals, comunicatius i simbòlics; (iii) el tipus de llenguatge que sorgeix d'aquest estàndard.

Mots clau: Llengua sarda, estandardització, plurilingüisme, cultura lingüística, funció comunicativa, funció simbòlica.

Flavia Gramellini

Il dialetto del nuovo millennio: Usi, parlanti, apprendenti

El dialecte del nou mil·lenni: usos, parlants, aprenents

El 1965, Italo Calvino, en parlar de l'*antilingua* no s'estava d'examinar l'estat de salut dels dialectes i en testimoniava el declivi. A parer seu, els intercanvis entre els dos sistemes lingüístics, l'italià i el dialecte, s'haurien eixugat per la influència prevaricadora de les llengües estrangeres. En aquest estudi tracto de verificar les prediccions de Calvino, tot examinant en clau sociolingüística la vitalitat del dialecte, a més de les relacions que manté amb l'italià. La segona part de l'estudi té com a objectiu investigar-ne les possibles implicacions glotodidàctiques. Recentment, de fet, Mateo Santipolo ha sostingut que en una regió altament dialectòfona com el Vèneto, l'aprenentatge del dialecte, fins i tot abans que el de l'italià, podria facilitar la integració dels estrangers, no només culturalment sinó també de manera pràctica, tot facilitant la comprensió en les activitats comunicatives més senzilles. Per provar la hipòtesi de Santipolo, he examinat un curs de dialecte bolonyès. L'anàlisi defineix per a quins aprenents el dialecte pot ésser important, però també amb quins instruments i amb quines modalitats es pot dur a terme l'activitat didàctica.

Mots clau: Italià, dialecte, sociolingüística, glotodidàctica, bolonyès.

Ivan Cañadas

The Nation in History: Decline, circularity and *desengaño* in the poetry of Fray Luis de León and Francisco de Quevedo

La Nació en la Història: Decadència, circularitat i desengaño a la poesia de Fray Luis de León i Francisco de Quevedo

Aquest article examina l'oda *Profecía del Tajo* de Fray Luis de León, en termes de la nostàlgia i del concepte barroc de *desengaño*. La seva visió circular de la història —una fusió divina del passat, el present i el futur, en la qual la invocació del riu a l'últim rei visigot, Rodrigo, és un retret, una advertència de la (històricament) imminent conquesta musulmana d'Espanya, i una profecia malenconiosa dels sacrificis de la reconquesta cristiana— també implica la tàcita advertència del poeta sobre la corrupció i la decadència anàlogues de l'Espanya del *Siglo de Oro*. També s'hi discuteixen alguns poemes del gran admirador de Fray Luis de León, Francisco de Quevedo —«Advierte la temeridad de los que navegan», «Las torres de Joray» i «A Roma, sepultada en sus ruina»—, que, així mateix, proporcionen una crítica implícita de l'analogia històrica del poeta a través del seu propi temps, i dels motius de la corrupció, del perill marítim i de

la nostàlgia per les glòries del passat. A l'apèndix s'hi recullen unes traduccions meves a l'anglès, en vers, dels poemes examinats.

Mots clau: «Profecia del Tajo», *desengaño*, *Reconquista*, decadència històrica, analogies.

Graciela Fernández Toledo

Calderón de Pasolini: La representación en acto o el acto de representar

Calderón de Pasolini: La representació en acte o l'acte de representar

Calderón de Pasolini: un text que és indicador d'«un altre text», l'escriptura del qual es dibuixa amb cossos. Una jugada de cos/escriptura que s'obre a un espai de representació: el teatre. Aquest lloc que des de l'antiguitat duu assignat al nom la necessitat d'exhibir i de provocar, alhora, una tensió escòpica. Sade al marge, Pasolini a la constitució retòrica d'un enunciat que s'anuncia a mer 'ritus' i que reclama la iconicitat del cos per poder comunicar aquest nivell de 'primarietat' en què Ch. S. Peirce (1931–1935) va creure veure el començament de la cadena i el final de la qual es perd en la paradoxa additiva dels metallenguatges. L'«altre text», *La vida es sueños*. I com a punt de trobada, *Las Meninas*. Ambdós articulen les respectives significacions entorn de l'acte de 'representar'. En són el paradigma. La peça de Pasolini, segons jutgem a aquí, posa al descobert, des de 'la representación en acte', l'acte mateix de 'representar'.

Mots clau: Referència, representació, cos, somni, mirall.